

Stichting Exodus helpt voormalige criminelen Naar het Beloofde Land, maar eerst door de woestijn

INTERVIEW Ex-gevangenen met persoonlijke aandacht en strenge regels begeleiden naar terugkeer in de maatschappij. Dertig jaar geleden begon Jan Eerbeek ermee in een Haagse kelder. Inmiddels is Exodus een succesvolle, landelijke stichting.

OM METEEN MAAR MET DE DEUR in huis te vallen: ja, Stichting Exodus is succesvol. Uit onderzoek van de Leidse criminoloog Martin Moerings in 2006 en in 2010 blijkt dat ex-gedetineerden die het Exodusprogramma volgen aanzienlijk minder vaak terugvallen in crimineel gedrag dan andere ex-gedetineerden.

'Het heeft zin om te hopen, om te geloven in mensen', stelt Jan Eerbeek (63). Hij is hoofdpredikant bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie, voorzitter van de vereniging Samenwerkingsverband Exodus

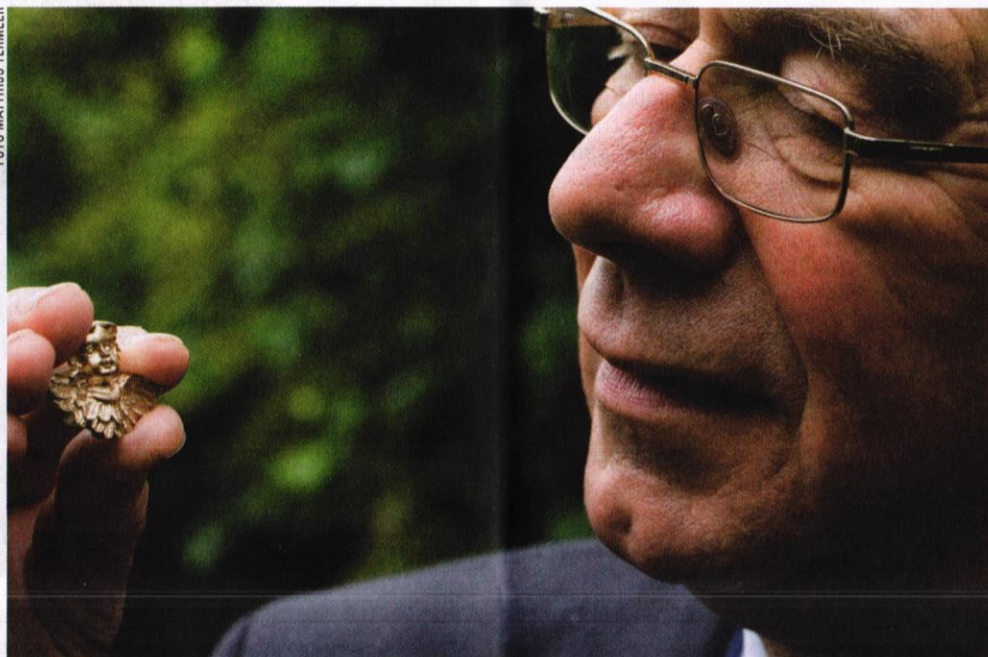
Tien gele kaarten is 'einde oefening'

Nederland en oprichter van het project in Den Haag, dertig jaar geleden.

Dat was in de kelder van een flat in Moerwijk, in een voormalig jeugdthuis dat de kerk ter beschikking stelde. Eerbeek werkt sinds 1979 voor het justitiepastoraat en kwam al snel met jeugdige gevangenen in aanraking. Al op jonge leeftijd zaten zulke jongens in een jeugdgevangenis en niet lang daarna kwam Eerbeek ze weer tegen in 'De Bunker' in Scheveningen, de zwaarste gevangenis van het land.

'Gevangenis in, gevangenis uit.' Een schijnbaar hopeloze toestand, waar de idealistische jonge predikant zich niet mee wenste te verzoenen. 'Ik heb

FOTO MATTHIJS TERMEER

Jan Eerbeek met een van de engeltjes, die hij gebruikt om Exodus-deelnemers een hart onder de riem te steken.

nooit geloofd dat dat een levensbestemming is.' Nee, Eerbeek wilde 'de wereld vernieuwen naar het ideaal van het Koninkrijk van God'. 'Jonge mensen hunkerden naar een wereld van vrede en gerechtigheid', vat hij de tijdgeest van die jaren samen.

Dertig jaar later wonen achttien deelnemers op kamers in een pand aan het Frankenslag waar ze een intensief trainingsprogramma volgen, met als doel herintegratie in de maatschappij. 'Een ommekeer brengen in de hele criminele spiraal waar die mensen in zitten', noemt Eerbeek het.

Groene kaarten

Dat gebeurt in een strakke structuur, van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat. Afspraken zijn er om je aan te houden. Twee keer per week controle op drugs en alcohol. Als je verslaafd bent, kom je er sowieso niet in. Een systeem van gele kaarten, zodat de bewoners direct weten waar ze aan toe zijn als ze

een uitje met de eigen begeleider. En - vrijwillige - activiteiten buiten de deur: in groepen naar buiten in een 'overleefsituatie', waarin je elkaar echt leert kennen. Het programma is 'echt heel zwaar', benadrukt Eerbeek. 'De hele dag werken aan jezelf.'

Geen kist appels

Het succes van Exodus steunt op 'de vier sleutels': begeleiding bij wonen, werk, en het opbouwen van relaties en zingeving: 'Je leven betekenis geven.' Dat is hard nodig voor mensen met een achtergrond waarin agressie, een gebrek aan sociale vaardigheden, schulden, verslavingen, een verstoord dag-nachtritme, verkeerde contacten en stigmatisering een belangrijke rol opeisen.

Vandaar dat de naam Exodus ook zo toepasselijk is, aldus Eerbeek. 'Uit het angstland naar het Beloofde Land, maar eerst door de woestijn.' Maar ja, het gaat ook niet om mensen die 'ergens een kist appels hebben meegenomen'.

De elf Exodushuizen in Nederland drijven op ruim tweehonderd betaalde krachten. Ook zijn er meer dan achttienhonderd vrijwilligers, die gevangenen bezoeken in kerkdiensten en gespreksgroepen of 'maatjes' worden met voormalige gevangenen. Ver-

'Voor ieder mens is er perspectief'

binding met dit achterland van de kerken en de bezieling om voor deze doelgroep te werken, zijn voor Eerbeek essentieel.

Dat laatste uit zich in het kleine goudkleurige engeltje, dat gevangenen en ex-gevangenen van Jan Eerbeek krijgen. 'Die engel zegt: voor ieder mens is er perspectief.'

MATTHIJS TERMEER

EEN KIJKJE NEMEN IN EXODUS DEN HAAG? OPEN DAG, 1 OKTOBER. AANMELDEN: EXODUS.NL/DENHAAG. EXODUS DEN HAAG FINANCIËEL STEUNEN KAN OP REKENING 1989910.

over de schreef gaan. Tien keer geel is rood en einde oefening. Maar, belangrijker eigenlijk, ook groene kaarten voor positief gedrag en behaalde (leer)doelen. Tien keer groen betekent een beloning in de vorm van